

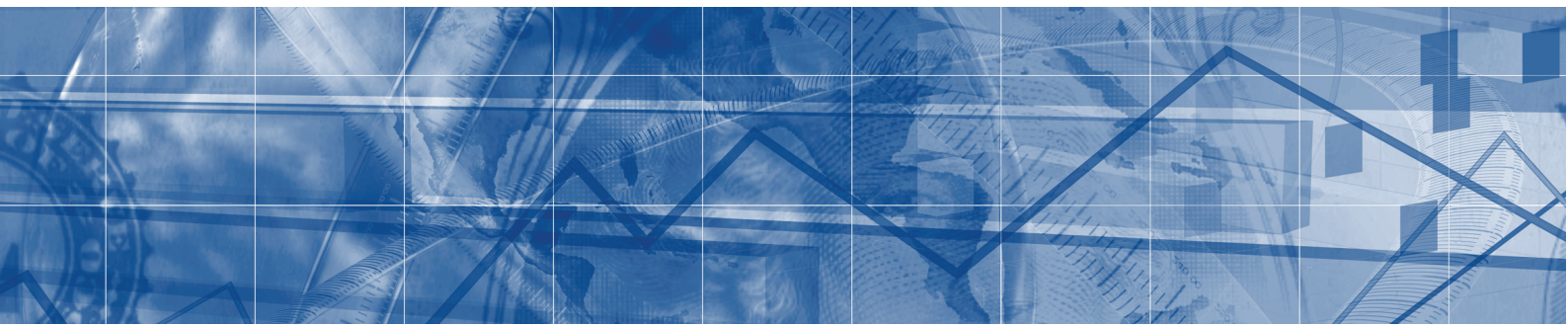


Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця № 3

Журнал

вересень 2025

*Випуск присвячено Міжнародній науковій конференції
з економічного розвитку та спадщини Семена Кузнеця
CED-2025*



ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця

**№ 3
вересень 2025
Журнал**

Виходить щоквартально

**Випуск присвячено Міжнародній науковій конференції
з економічного розвитку та спадщини Семена Кузнеця
CED-2025**

**Засновник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Видавець – ФОП Стожук А. П.**

**Затверджено на засіданні
вченої ради університету
Протокол № 6 від 29.09.2025 р.**

**Ідентифікатор медіа: R30-02756
(рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 685, протокол № 9 від 7 березня 2024 року).**

Періодичність – щоквартально.
Мова видання – українська, англійська, французька, німецька.

Засновано в січні 2015 року згідно з рішенням вченої ради.

Редакційна колегія

Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ імені Семена Кузнеця (головний редактор)

Бриль М. С. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Власенко Т. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гриневич Л. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журавльова І. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Яценко Р. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тищенко В. Ф. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Чернишов В. В. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Поштова адреса засновника:

61165, Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а, **Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Конт. телефон: (057)702-03-04

Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.
Рішення про розміщення статті приймає редакційна колегія. У текст статті без узгодження з автором можуть бути внесені редакційні виправлення
або скорочення.
Редакція залишає за собою право їх опублікування у вигляді коротких повідомлень і рефератів.

У разі копіювання чи передрукування матеріалів посилання на електронний журнал обов'язкове.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025



ВПЛИВ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

УДК 330.3:316.3(477)

Бондаренко Г. Г.

Здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня
ННІ економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Белявцева В. В.

Д-р екон. наук, доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. Досліджено взаємозв'язок економічного розвитку та функціонування громадянського суспільства в Україні. Висвітлено ресурсну, інституційну та компенсаторну функції економіки щодо громадянського суспільства, а також особливу роль громадських інституцій в умовах криз і війни.

Ключові слова: громадянське суспільство, економічний розвиток, соціальний капітал.



Annotation. The study examines the relationship between economic development and civil society in Ukraine. It highlights the economy's resource, institutional, and compensatory functions, and emphasizes the crucial role of civic institutions during crises and war.

Keywords: civil society, economic development, social capital.



Розвиток громадянського суспільства є ключовою умовою формування демократичної та соціально орієнтованої держави. Водночас його становлення безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку, що визначає здатність громадян задовольняти власні потреби та долучатися до суспільно важливих процесів. В Україні, де економічна система зазнала значних трансформацій і кризових явищ, взаємозв'язок між станом економіки та життєздатністю інститутів громадянського суспільства набуває особливої ваги. Це зумовлює необхідність комплексного вивчення ролі економічних чинників у забезпеченні їхньої стабільності та розвитку, адже від цього залежить як ефективність реалізації державної політики, так і рівень суспільної довіри.

У вітчизняній і зарубіжній науковій літературі увагу до проблеми співвідношення економічного розвитку та розвитку громадянського суспільства приділяли Р. Патнем та Дж. Кін, серед українських науковців – В. Бибик, О. Дем'янчук, І. Кресіна та інші. В їхніх працях підкреслюється, що економічна стабільність є фундаментом для інституціоналізації громадських організацій, розвитку волонтерського руху та становлення соціального капіталу. Проте поза увагою залишаються аспекти, пов'язані з особливостями функціонування громадянського суспільства в умовах економічної нестабільності та війни, коли громадські інститути беруть на себе функції, які традиційно виконувала держава. Саме на ці питання зроблено акцент у роботі.

Метою цього дослідження є аналіз взаємозв'язку між рівнем економічного розвитку та функціонуванням громадянського суспільства в Україні та визначення впливу кризових явищ на життєздатність громадських інституцій.

Розвиток громадянського суспільства безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку держави, адже саме економічна база створює умови для соціальної активності громадян, формування незалежних інституцій та реалізації демократичних практик. У розвинених країнах спостерігається чітка кореляція між економічною стабільністю та високим рівнем інституціоналізації громадських організацій [1]. Достатній рівень добробуту забезпечує можливість громадянам виходити за межі вирішення суто матеріальних проблем і долучатися до діяльності, спрямованої на захист суспільних інтересів, контроль за діями влади та розвиток соціального капіталу.



Україна від початку незалежності характеризується нестабільною економічною динамікою: чергуванням періодів економічного піднесення та криз, падінням виробництва, високою інфляцією, безробіттям і соціальними розривами [2]. Це безпосередньо позначилося на розвитку громадянського суспільства. Під час економічного зростання спостерігалось активне розширення мережі громадських організацій, підвищення рівня участі населення у волонтерських і благодійних ініціативах, а також формування інституційних структур, здатних впливати на політичні процеси. Водночас економічні кризи істотно обмежували ресурсну базу для розвитку громадських ініціатив, адже більшість населення концентрувалася на забезпеченні елементарних потреб. Це підтверджує тезу про те, що економічні умови є не лише фоном, а й визначальним чинником для функціонування інститутів громадянського суспільства.

Ситуація ускладнилася з початком війни, коли економічна нестабільність досягла піку: падіння ВВП, скорочення робочих місць, масштабна міграція та зростання соціальної напруги істотно звузили економічні можливості громадян. Проте саме в цих умовах громадянське суспільство продемонструвало здатність компенсувати слабкість державних інститутів. Добровольчі ініціативи організували постачання матеріальних засобів і допомоги для військових, громадські організації взяли на себе частину функцій соціального захисту внутрішньо переміщених осіб і вразливих категорій населення. Так, численні волонтерські центри почали забезпечувати населення медичною допомогою, продуктами харчування, одягом, тимчасовим житлом та іншими необхідними ресурсами, що сприяло зменшенню рівня бідності, запобігло поширенню бездомності й соціальної вразливості та підвищило загальний рівень соціальної безпеки в окремих громадах [3]. Це доводить, що навіть за відсутності належного економічного підґрунтя громадянське суспільство в Україні здатне мобілізувати соціальний капітал і забезпечувати стабілізацію суспільних процесів.

Економічний розвиток виконує декілька основних функцій щодо громадянського суспільства. Ресурсна функція полягає у забезпеченні фінансування громадських ініціатив і можливості для широкої участі громадян у суспільному житті. Варто зазначити, що суттєвою перешкодою для розвитку громадянського суспільства в Україні виступає обмежена економічна база та нестабільність джерел його фінансування [4]. Інституційна функція реалізується через створення умов для незалежності громадських організацій від державного фінансування та посилення їх спроможності діяти автономно.

Водночас отримані наукові результати доводять, що в умовах економічних криз і війни роль громадянського суспільства змінюється. Воно перестає бути лише посередником між державою і громадянами та виконує компенсаторну функцію, замінюючи або підсилюючи діяльність державних структур. Як система з розвиненою здатністю до самоорганізації та налагодженою внутрішньою комунікацією, громадянське суспільство може швидко мобілізуватися для досягнення своїх цілей [5]. Це створює нові можливості для розвитку, але водночас посилює ризики надмірного виснаження ресурсів громадських інституцій. Тому для України ключовим завданням є формування економічної політики, яка враховує потреби розвитку громадянського суспільства. Необхідним є створення прозорих механізмів фінансування громадських організацій, розширення співпраці між державою, бізнесом і громадським сектором, підтримка місцевих економік та розвиток фінансової грамотності громадян. Лише поєднання економічної стабільності та активної громадянської позиції забезпечить життєздатність і стійкість демократичних інститутів в Україні.

Проведене дослідження підтвердило, що розвиток громадянського суспільства в Україні безпосередньо залежить від рівня економічного розвитку держави. Економічна база визначає здатність громадян виходити за межі вирішення суто матеріальних проблем і долучатися до суспільно важливих процесів, сприяє інституціоналізації громадських організацій, становленню соціального капіталу та зміцненню демократичних практик. Аналіз показав, що у періоди економічного зростання активізуються волонтерські рухи, благодійні ініціативи та діяльність неурядових організацій, тоді як у кризові періоди їхня ресурсна база істотно звужується.

Таким чином, економічний розвиток виконує ресурсну, інституційну та компенсаторну функції у становленні громадянського суспільства. Ресурсна забезпечує фінансування та матеріальну базу для діяльності громадських організацій; інституційна створює умови для їхньої незалежності від держави; компенсаторна ж проявляється в здатності громадянського суспільства перебирати на себе частину функцій держави в умовах економічної нестабільності чи кризи. Саме завдяки компенсаторній функції інститути громадянського суспільства можуть підтримувати базовий рівень соціальної стабільності, мобілізувати ресурси громади та забезпечувати життєдіяльність суспільства в умовах обмежених можливостей держави.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі пов'язані з поглибленим аналізом впливу воєнних і поствоєнних економічних трансформацій на життєздатність інститутів громадянського суспільства, дослідженням



механізмів їхньої співпраці з державою та бізнесом, а також розробкою моделей державної політики, спрямованої на підтримку громадських ініціатив в умовах нестабільності.

Література: 1. Ткачук І. Я. Громадянське суспільство як сфера взаємодії держави, бізнесу та домогосподарств. *Ефективна економіка*. 2017. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5496>. 2. Romanovskyi O. A comparative review of the transformation of economic indicators in a transitional period in the history of Ukraine's independence // *Business, Economics, Sustainability, Leadership and Innovation*. 2019. No. 2. URL: <https://www.besli.org/index.php/besli/article/view/16/14>. 3. Руденко В. С. Волонтерство як провідне явище в процесі забезпечення соціальної безпеки України: еволюція, значення, сучасний стан та проблематика. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2546/2466>. 4. Тітар І. О., Карнаухова О. В. Місце організацій громадянського суспільства в економіці та на ринку праці: світовий досвід та Україна. *Український соціум*. 2015. № 1 (52). URL: <https://ukr-socium.org.ua/uk/archive/no-1-52-2015/miscellaneous-organizations-of-civil-society-in-economy-and-labor-market-world-experience-and-ukraine/>. 5. Саприкіна Н. В. Громадянське суспільство в системі сучасних суспільно-економічних відносин. *Економіка та держава*. 2014. № 12. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2014/8.pdf.

Стаття надійшла до редакції 08.09.2025 р.



OPTIMISING WEB RESOURCES TO EXPAND DIGITAL ACCESSIBILITY

UDC 004.9

Brynza N.

Associate Professor, Department of Informatics and Computer Engineering
of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Annotation. The paper explores effective methods for optimizing web resources to enhance digital accessibility. The emphasis is on optimizing images, deferring loading, caching, and minimizing scripts to enhance performance and user experience.

Keywords: web resource optimization, digital accessibility, caching, information technologies.



Анотація. У роботі розглядаються практичні методи оптимізації вебресурсів з метою покращення цифрової доступності. Основну увагу приділено оптимізації зображень, відкладеному завантаженню, кешуванню та мінімізації скриптів для підвищення швидкодії та зручності користувача.

Ключові слова: оптимізація вебресурсів, цифрова доступність, кешування, інформаційні технології.



The search for methods to optimize web page loading speeds is an important area of research in both academic circles and practical applications. Leading scientific institutions and organizations, such as W3C, as well as corporations, including Google, Microsoft, and Meta, are actively working to improve standards, technologies, and tools to ensure fast loading of web content.